

STM:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/489/2021

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa esitystä.

Lapsen edun ensisijaisuus

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy näkemykseen, jonka mukaan perusopetuslakiin, lukiolakiin ja ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös lapsen edusta. Lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää perusteltuna, että lapsen etu otetaan huomioon opetusta, koulutusta ja toimintaa suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain yhdenmukaistamista perusopetuslain kanssa siten, että niissä säädettäisiin opettajan tai rehtorin velvollisuudesta ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo olevan perusteltua, että ilmoittamisvelvollisuutta laajennetaan myös koulumatkoihin.

Esityksen mukaan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen työrauhaa ja turvallista oppimisympäristöä on arvioitu vuonna 2016-2017 ja ala- ja yläkouluista ja lukioista on tehty turvallisuustutkimus vuonna 2016. Sosiaali- ja terveysministeriö huomauttaa, että jatkossa turvallisuuteen liittyvissä selvityksissä ja tutkimuksissa tulisi huomioida myös ammatillinen koulutus.

Oppilaan ja opiskelijan velvollisuudet

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa käyttäytymisvelvoitteen tarkentamista ja perusopetuslain ja lukiolain yhdenmukaistamista. Samalla sosiaali- ja terveysministeriö huomauttaa, että yhdenmukaisen käyttäytymisvelvoitteen lisäämistä ei ehdoteta esityksessä ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että esityksen jatkovalmistelussa huomioitaisiin myös ammatillisesta koulutuksesta annettu laki.

Kurinpito

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa kurinpitorangeistuksen terminologista muuttamista kurinpitotoimeksi. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy näkemykseen, jonka mukaan opetuksesta epäämistä voitaisiin evätä jäljellä olevan työpäivän lisäksi seuraavan työpäivän ajaksi. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo lakimuutoksen antavan lisää aikaa epäämisen johtaneen syyn selvittämiseen, huoltajien kuulemiseen ja oppilaan kouluun paluun suunnitteluun. Suunnitelmallinen ja tuettu kouluun paluu voidaan nähdä lapsen edun mukaisena ja sen voidaan arvioida edistävän turvallista kouluun paluuta kaikkien osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa ehdotusta, jonka mukaan epäämisen aikana oppilaalle tai opiskelijalle olisi järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö huomauttaa, että suunnitelma tulisi tehdä yhteistyössä opettajan kanssa siltä osin, kun suunnitelma ja tukitoimet koskevat pedagogiikkaa tai muita käytännön opetusjärjestelyjä. Lisäksi tulisi huomioida myös oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaisuus ja toimintamallit opiskeluhuollollisen tuen järjestämisestä etenkin niissä kouluissa ja oppilaitoksissa, joissa psykologi tai kuraattori eivät ole päivittäin tavattavissa.

Menettely opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa ja kurinpitoasiassa

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa esityksessä mainittua perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain yhdenmukaistamista oppivelvollisen opiskelijan määräaikaista erottamisesta oppilaitoksesta.